

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Svccinctam Doctrinarum Asceticarum Svmmam Comprehendens - Quam
ad majorem omnium in Ascensi proficere cupientium utilitatem ac
subsidium

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1685

§. 5. De Lingua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48214)

ubi aquam frigidam bibit, exclamavit: *Dij boni, quàm brevis voluptatis causâ quantam felicitatem perdidisti!* Quod ipsum non malè alius persequentem fabulam expressit: *Ad mel, inquit, profusum in cella quâdam advolantes muscæ, illius dulcissimo succo jucundissimè pascebantur. Sed jam Saturæ, cum avolare vellent, pedibus in tenace liquore hærentibus, nitentes etiam alas implicuerunt, quasi visco quodam mellis. Itaque morituræ, O miseras nos, inquit, quantillus nobis cibus interitum attulit!*

VI. Quintum est, ut firmiter sibi persuadeat, veras voluptates non meliùs, certiusque, quàm contemnendo falsas, obtineri. Id quod nonnemo apè persequentem fabellam ostendit. Quidam, inquit, conspecto alveo, intra quem apes delitescabant, accessit & mellis avidus, aperuit eundem, sed, cum miserè acceptus ab apibus, alteri cuiquam amico occurrisset, hic causâ tantæ exulcerationis intellectâ, tu, inquit, si deinceps mel tutò capere fruique desideras, apes prius abigas, oportet; apes autem has inordinatas voluptates puta.

§. V.

De Lingua.

I. Est membrum animalis ad cibum gustandum, vocemque formandam à Natura ordinatum; de qua *Sequentia Ascetæ sunt scienda.*

II. Primum est, ut bene cognoscat, in quo consistat ars rectè loquendi, scilicet in eo præcipuè, ut linguâ suâ velut ostio utatur, prout *S. David à DEO petivit, dum dixit: Pone, Domine, custodiam ori meo,*

meo, & ostium circumstantiæ labijs meis; hâc enim similitudine indicatur, quemadmodum sedulus Janitor ostium interdum clausum, interdum apertum habere debet, ita idem circa linguam observandum esse. Porro ut cognoscat, quando hoc ostium aperire debeat, optimum erit consilium, si exemplum Monachi illius sequatur, qui cellæ suæ ostio hæc tria verba inscripsit: *Necessitas, utilitas, caritas*: per ea indicare volens, non prius aperiendum ostium id esse, quàm una ex tribus his causis exigeret. Alij totam artem loquendi in illa S. Pauli sententia: Sermo vester sit sale conditus: contineri putant; per illa enim indicare voluit, omnibus verbis sale sapientiæ inspergendum, quâ diligenter materia, finis, Persona loquens & audiens, tempus & modus observentur, hoc enim esse ostium *circumstantiæ*, quod labijs suis poni petiit S. David in citato versu.

III. Alterum est, ut dignam de hac arte loquendi seu usu linguæ æstimationem concipiat, quam quidem tunc facile hauriet, si meminerit, quod S. Jacobus dixerit, videlicet, si quis non delinquit in verbo, hunc perfectum esse virum; atque adeò perfectionis studioso præ cæteris convenire, ut linguam suam regere nôrit. Hinc idem Apostolus in eâdem Epistola dixit: si quis putat se Religiosum esse, non refrænas linguam suam, sed seducens cor suum, hujus vana est religio. Atque hoc totum S. Paulus in se expertus est, dum de seipso dixit: Cùm essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus; quando autem factus sum vir, evacuavi, quæ erant parvuli, aliter scilicet loquens & agens, prout virum perfectum decebat.

IV.

IV. Tertium est, ut certò sibi persuadeat, quem admodum Ascetæ vel maximè convenit, frequenter, imò quantum fieri potest assiduò, de DEO ac spiritualibus rebus miscere sermonem; ita nihil ipsum magis dedecere, quàm faceta, jocosa, ac risum moventia verba, ut quæ, teste S. Basilio remissionem, dissolutionemque animi erga res spirituales inducant, devotionem enervent, & compunctionem cordis extinguant, &, quod caput est, moriones potiùs deceant, quàm graves viros. Et sanè si S. Bernardus de Sacerdotibus dixit: inter seculares nugæ sunt: in ore Sacerdotis blasphemia. Consecrasti os tuum Evangelio, talibus jam aperire illicitum, adsuefacere sacrilegium est; quantum magis de Religioso ad perfectionis studium obligato, id ipsum sentiendum erit: cujus rationem ulteriorem S. Clemens Alexandrinus sequentibus verbis affert: cum verba omnia à cogitatione & moribus emanent, fieri non potest, ut verba aliqua mittantur ridicula, quæ non procedant à moribus ridiculis; ex abundantia siquidem cordis os loquitur. Hinc S. Ignatius Loiola inter principalia juvandi proximi instrumenta, colloquia pia & sacra numeravit, eaque suis omnibus etiam Laicis Fratribus mirificè commendavit, utpote quæ faciunt, ut seculares magnificè de nobis sentiant, existimantes nos DEO plenos esse, omnibusque donis cælestibus abundare. Certè de S. Francisco Xaverio compertum est, plura ipsum fructus fecisse privatis colloquijs, quàm publicâ verbi divini prædicatione. Unde meritò S. Bernardus exclamans ô quantum, ait distamus ab his, qui in diebus Antonij extitère Monachi! horum enim conversatio tota in cælis erat. Et hic rectus ordo e-

rat, quando digniori parti prius inserviebatur. Nobis autem convenientibus in unum (ut verbis Apostoli utar) jam non est Dominicam cœnam manducare ; panem quippe cœlestem nemo est, qui requirat, nemo qui tribuat : nihil de scripturis, nihil de salute agitur animarum, sed nugæ, & risus, & verba proferuntur in ventum. Neque dicas, si caritatem, affabilitatem, ac discretionem requirere, ut quasi astulti, seculares capiamus, nam, ut idem Sanctus rectè advertit, ista caritas caritatem destruit, hæc discretio discretionem confundit ; quæ enim caritas est, carnem diligere ; & spiritum negligere ? quæve discretio, totum dare corpori, & animæ nihil ? Hæc tota S. Bernardi doctrina non modicè confirmatur ex eo, quod Taulerus memorat, nimirum Christum insigni cupiam DEI servo apparuisse, & septem quærelas adversus Religiosos magno animi sensu deposuisse, inter quas secunda erat, quòd omnes illorum congressus & colloquia vanis ineptisque narratiunculis extrahantur, de ipso autem & cœlestibus altissimum semper sit silentium.

§. VI.

De Consuetudine.

I. Est habitus ex frequentatis actibus generatus, conferens facilitatem operandi ; de qua sequentia Ascetæ specialiter sunt notanda.

II. Primum est, ut bene cognoscat astum Dæmonis, quo homines in consuetudinem solet inducere, quem quidem astum S. Gregorius sequentibus verbis indicat ; Antiquus hostis prius quasi consulens, blanda
ad